

Davčne novice December 2022

Veljavne spremembe davčne zakonodaje

I. Dohodnina

Sprejeta novela Zakona o dohodnini

Državni zbor je na seji, 28. 11. 2022 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (ZDoh-2AA). Po izglasovanem odločilnem vetu, je državni zbor 9. 12. 2022 ponovno sprejel novelo Zakona o dohodnini. Na novo sprejeta novela zakona določa, da se bo splošna olajšava s 1. januarjem 2023 zvišala iz sedanjih 4500 EUR na 5000 EUR, dodatna postopna zvišanja do leta 2025 pa so odpravljena. Povišal se bo tudi skupni dohodek, do katerega se rezidentu poleg splošne olajšave prizna tudi dodatna splošna olajšava (iz 13.716,33 EUR na 16.000 EUR).

Z novo sprejetim zakonom ostajajo davčni razredi nespremenjeni, davčna stopnja zadnjega (5.) dohodninskega razreda pa se vrača nazaj na 50% kot je veljalo pred marcem 2022. Posebna olajšava za vzdrževane družinske člane se bo v 2023 in 2024 zvišala za približno 7,5%. Zopet bo obdavčena izplačana vrednost delnic in deležev v primeru njihove odsvojitve v okviru pridobivanja lastnih delnic. Prav tako bo uvedena olajšava za mlade, kjer se davčna osnova od dohodkov iz delovnega razmerja za davčne zavezance do 29. leta starosti zniža za 1300 EUR v davčnem letu.

Iz davčne osnove bo izvzet dohodek za uspešnost, ki pa je omejen na znesek v višini 100% povprečne plače zaposlenih v Sloveniji (prej je bilo zaposlenemu priznanih 100% njegove povprečne plače, če se je odločil za to možnost).

Za zavezance, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi normiranih odhodkov, se priznani odhodki znižujejo iz 80% na 40%, vendar le za tiste, ki dosegajo prihodke nad 50.000 EUR. Novosti zakona bodo stopnjo za izračun dohodnine pri dohodkih iz oddajanja premoženja v najem zvišale iz 15% na 25%, znesek priznanih normiranih odhodkov pa se ne spreminja, zavezanci pa bodo prikrajšani za odločitev glede vključitve tovrstnih dohodkov v davčno osnovo (prej so to možnost imeli).

Prodaja lastnega deleža v 2023

Spremembe Zakona o dohodnini, ki v veljavo stopijo 2023, bodo vplivale na davčno obravnavo prodaje lastnih deležev podjetnikov svojim družbam.

Od 1. januarja 2022 posameznik, ki ima lastništvo v družbi več kot 15 let in svoj delež proda, davka ne plača, saj je ta obravnavan kot kapitalski dobiček. Od leta 2023 naprej bodo izplačila ob prodaji lastniškega deleža ponovno obravnavana drugače; lastniki bodo ob prodaji deleža plačali davek na dividende v višini 25%.

Neskladnost 27. člena Zakona o dohodnini z Ustavo RS

Ustavno sodišče je s sodbo št. U-I-26/20 ugotovilo neskladnost 5. točke 27. člena Zakona o dohodnini (ZDoh-2) z Ustavo RS.

27. člen ZDoh-2 določa, da je odškodnina za škodo, ki izhaja iz telesne poškodbe, bolezni ali smrti, oproščena plačila dohodnine. Oprostitev pa ne vključuje odškodnine za nepremoženjsko škodo, ki je nastala kot posledica kršitve osebnostnih pravic, kar ni skladno z načelom davčne pravičnosti in načelom enakomerne porazdelitve davčnega bremena, ki na davčnem področju odražata vsebino načela enakosti iz drugega odstavka 14. člena Ustave RS. Kriterij ZDoh-2 za določanje obdavčljivosti je *vzrok nastanka škode*, kar pa je neskladno s prej omenjenim členom Ustave RS.

Ustavno sodišče je ugotovilo, da ima izplačana odškodnina enak vpliv na premoženjski položaj oškodovanca, pri čemer izvor škode ni relevanten, zato je sklenilo, da za obdavčitev določenih odškodnin ni razumnega in stvarno utemeljenega razloga ob upoštevanju dejstva, da je njihov namen isti.

Dokler Državni zbor RS ne odpravi neskladja (rok za odpravo je eno leto po objavi odločbe), so za izplačila odškodnine za vse pravno priznane oblike povzročene nepremoženjske škode v veljavi enaka pravila, kot pri obdavčitvi odškodnin za škodo, ki izhaja iz telesne poškodbe, bolezni ali smrti.

Zmanjšanje davčne osnove za stroške prevoza za delavce migrante brez izpolnjevanja dodatnih pogojev

Delavcem, ki so, kot slovenski davčni zavezanci, zaposleni v tujini, se davčna osnova od dohodkov iz delovnega razmerja zmanjša za stroške prevoza na delo v tujino, kjer se delo dejansko upravlja, in nazaj, pod pogoji in do višine, ki so določeni v 44. členu Zakona o dohodnini.

Vrhovno sodišče odločitev za upoštevanje stroškov prevoza pri odmeri dohodnine pojasnjuje z argumentom, da njihov nastanek, kot posledica delovnega razmerja v tujini, znižuje razpoložljiv dohodek zavezanca in da bi bilo ob njihovem neupoštevanju kršeno ustavno načelo davčne pravičnosti.

Darila namenjena poslovnim partnerjem, zaposlenim in njihovim otrokom

Darila namenjena poslovnim partnerjem

Pred izbiro darila za poslovne partnerje je potrebno preveriti, kako so ta obdavčena in kako pri obdarovanju delovati skladno z davčno zakonodajo.

Samo če vrednost darila ne presega 42€, dohodnine ni potrebno obračunati in o danem darilu ni potrebno poročati davčni upravi. Če je vrednost darila višja od 42€ in ne presega 80€, podjetju ni potrebno plačati dohodnine, mora pa o izplačilu poročati davčni upravi. V kolikor pa darilo presega vrednost 80€, mora podjetje izračunati in plačati akontacijo dohodnine za obdarjenca v višini 25 %.

V skladu z ZDDPO-2 spadajo darila poslovnim partnerjem med stroške reprezentance, ki so davčno priznani le delno (60% vrednosti). Pri nakupu poslovnih daril lahko podjetje uveljavlja odbitek DDV ob izpolnjevanju naslednjih pogojev:

- Vrednost darila je manjša od 20 EUR,
- protidobava blaga ali storitev s strani prejemnika darila ne sme biti opravljena,
- darilo je dano v okviru opravljanja dejavnosti prejemnika, občasno in ne vedno istim osebam.

Darila namenjena zaposlenim in njihovim otrokom

Z vidika plačila dohodnine darilo zaposlenemu ni obdavčeno, če skupaj z drugimi bonitetami, ki jih ta prejme v mesecu, ne presega 15 EUR in jih delodajalec ne zagotavlja redno in pogosto. Pri ugotavljanju DDPO je strošek darila, zaradi zasebne narave in neobdavčenosti bonitete z dohodnino, davčno nepriznan.

Če je otrok mlajši od 15 let, darilo ne preseže vrednosti 42 EUR in ga otrok prejme v mesecu decembru, obračun prispevkov in davkov od darila ni potreben. Če kateri izmed zgoraj naštetih pogojev ni izpolnjen, je darilo otroku tretirano kot boniteta, ki jo prejme starš (zaposleni).

Novosti pri boniteti iz članarin

Po 39. členu ZDoh-2 se plačilo članarine v združenjih, društvih, zbornicah ali organizacijah obravnava kot boniteta. To velja tudi v primeru ko ima zaposleni popust pri izobraževanjih zaradi članstva. Kadar pa je članstvo pogoj pri opravljanju poklica, ki ga zaposleni opravlja pri delodajalcu, se članarina ne upošteva kot boniteta. Slednje se z novostmi v letu 2022 ni spremenilo, prišlo pa je do izjem po 39/3/2 ZDoh členu bonitet v skladu s 39/1 ZDoh. Po spremenjenem pojasnilu je tako davčni organ določil da

ne gre za boniteto če je plačilo namenjeno dopolnilnemu izobraževanju in usposabljanju zaposlenega povezano s poslovanjem delodajalca.

Aktualne spodbude v zvezi z zaposlitvijo

Zakonodaja spodbuja delodajalce pri zaposlitvi težje zaposljivih skupin kot so: mladi brez delovnih izkušenj, invalidi in starejše osebe. Delodajalec lahko izkoristi olajšavo v obliko odbitka od davčne osnove, obdavčene z davkom od dohodnine, razen tega pa se lahko odloči za delno ali celostno oprostitev plačila prispevkov. Tako za različne skupine veljajo različna pravila glede vrste spodbud in njihovega trajanja. Za novo zaposlene za nedoločen čas velja oprostitev prispevka delodajalca za zaposlovanje po stopnji 0,06 %. V primeru zaposlitve mlajših od 26 let in matere z otroki do 3. leta za nedoločen čas (v kolikor gre za prvo zaposlitev) se prvo leto zaposlitve plačuje le 50 % prispevka delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, drugo leto pa 70 % omenjenega prispevka. Pri zaposlitvi starejših od 60 let velja oprostitev plačila 30 % prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje delodajalca.

II. *Plače*

Uvedba obveznega elektronskega vlaganja zahtevkov za refundacijo nadomestil plač

S 1.1.2023 bo uveljavljena novela Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja, na podlagi le-te pa se uvaja obvezno elektronsko vlaganje zahtevkov za refundacijo nadomestil plač – papirnih zahtevkov ne bo več možno vložiti.

V primeru nepopolne dokumentacije pri vložitvi elektronskih zahtevkov v januarju 2023, se jih lahko vloži tudi kasneje, vendar znotraj zastaralnega roka, ki traja 3 leta. Zahtevke se lahko vloži že pred koncem leta 2022 in sicer:

- iz programa za plače, ki ima implementirano povezavo do vmesnika za prenos eBOL in oddajo elektronskih zahtevkov (Vmesnik eBol in eNDM – modul eNDM) ali
- prek portala SPOT – izberete postopek Nadomestila (refundacije).

FURS: Prestavitev roka za uveljavitev novega REK-O obrazca

V Uradnem listu RS št. 96/2022, z dne 15.7.2022 je objavljen Pravilnik o spremembah Pravilnika o vsebini in obliki obračuna davčnih odtegljajev, s katerim je na novo določen rok za uveljavitev novega REK-O obrazca, in sicer za izplačila od 1. januarja 2023 dalje.

Interventni ukrep za podporo trgu dela

Zaradi obsežnih bolniških odsotnosti zaposlenih ter odsotnosti zaradi odrejenih karanten, je državni zbor marca 2022 sprejel interventni zakon za podporo na trgu dela, ki velja do 31.12.2022. Sprejet ukrep omogoča povečan obseg občasnega in začasnega dela upokojenecv. Tako velja, da lahko upokojenec začasno ali občasno opravlja največ 90 ur v koledarskem mesecu, neizkoriščene ure pa ni

mogoče prenašati v naslednji koledarski mesec. Poleg tega lahko upokojenec opravlja 120 ur, vendar največ trikrat v koledarskem letu. Ne glede na navedeno pa seštevek opravljenih ur začasnega ali občasnega dela v koledarskem letu ne sme presegati 1.080 ur. V novem letu se bodo tako ure začasnega in občasnega dela vrnila na prvotne vrednosti: 60 ur v mesecu ali trikrat letno največ 90 ur, pri čemer seštevek opravljenih ur ne bo smel presegati 720 ur v koledarskem letu.

Vlada sprejela predlog zakona o pomoči gospodarstvu za 2023 v višini 1,2 mrd EUR pomoči

Vlada je 6.12.2022 sprejela Predlog zakona o pomoči gospodarstvu z namenom omilitve posledic energetske krize, skupna višina pomoči vključenih ukrepov pa je ocenjena na 1,2 mrd EUR. V pomoč so vštete tudi subvencije dveh ukrepov za ohranjanje delovnih mest, ki sta navedena spodaj.

V sklopu Začasnega ukrepa delnega povračila nadomestila plače zaradi skrajšanega polnega delovnega časa bo lahko od 1. januarja do 31. marca 2023 koristil delodajalec, ki je bil upravičen ali bi bil lahko upravičen do gospodarske pomoči po določbah Zakona o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize, hkrati pa izpolnjuje pogoj, da najmanj 30% delavcem ne more zagotoviti 90% dela. Delodajalci, ki bodo ukrep koristili, bodo v sklopu le-tega prejeli povračilo v višini 80% izplačanega nadomestila bruto plače delavcu, višina povračila pa bo omejena na višino povprečne mesečne plače iz oktobra 2022.

Začasni ukrep delnega povračila nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo bo lahko za obdobje 30 dni med 1. januarjem in 30. junijem 2023 koristil delodajalec, ki je bil upravičen ali bi bil lahko upravičen do gospodarske pomoči po določbah Zakona o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize, ter pod pogojem, da znesek, ki ustreza višini polovice prejetih sredstev iz naslova ukrepa, v naslednjih 30 mesecih vloži v zeleni prehod. Delodajalci, ki bodo ukrep koristili, bodo v sklopu le-tega prejeli povračilo v višini 80% izplačanega nadomestila plače, višina povračila pa bo omejena na višino povprečne mesečne plače iz oktobra 2022.

III. Davek na dodano vrednost

SES C-227/21 (HA.EN.) - Sodba – (Ne)priznan vstopni DDV, če prodajalec ne plača izstopnega DDV

15. septembra 2022 je Sodišče EU predstavilo svojo odločitev glede primera C-227/21 (HA.EN.), ki se nanaša na pravico do odbitka DDV, če je bil prejemnik dobave seznanjen oziroma bi moral biti seznanjen z informacijo o dobaviteljevi (ne)zmožnosti plačila DDV davčnemu organu.

V 168. členu direktive Sveta EU o DDV (Direktiva 2006/112/ES) je navedeno, da če se blago in storitve uporabljajo za namene obdavčenih transakcij zavezanca, ima le-ta v državi članici, kjer opravlja transakcije, pravico do odbitka DDV, ki ga mora plačati v tej državi članici za dobave blaga ali storitev, ki jih je opravil.

Primer: Banka je družbi, ki se ukvarja z razvojem nepremičnin, s kreditno pogodbo odobrila posojilo, ki je zavarovano s hipoteko na zemljišču in stavbo, ki je bila v procesu gradnje in se nahaja na njem. Družba je bila vpletena v tožbo, ki jo je tožeča stranka dobila in hkrati pridobila pravico do finančnih terjatev iz naslova kreditne pogodbe, sklenjene med banko in kreditnojemalcem. S sklenjenim

dogovorom je tožeča stranka potrdila, da je seznanjena s finančnim položajem kreditojemalca; da je insolventen in v postopku prestrukturiranja.

Za del nepremičnine je bila razpisana dražba, vendar zanj ni bilo zanimanja, zato ga je prevzela tožeča stranka in s tem pridobila delež neplačane terjatve. Kreditojemalec je izstavil račun, kjer je navedel, da se nepremičnina prenaša za določen znesek in DDV v ustrezni višini, ki ga je prijavil v obračunu, vendar ga ni plačal, saj je bil nekaj mesev za tem predmet insolventnega postopka. Tožnik je na drugi strani odštel vstopni DDV in ga prijavil v obračunu za tekoči mesec, kasneje pa od državnega davčnega inšpektorata zahteval povračilo presežek plačanega DDV zneska. Inšpektorat je ugotovil, da je bil tožnik seznanjen oziroma bi moral biti seznanjen, da posojilojemalec ne bo plačal DDV za omenjen posel z nepremičnino, zato mu je bila odvzeta pravica do odbitka DDV, plačati pa je moral zamudne obresti in globo. Zoper to odločbo je tožnik vložil pritožbo na komisijo za davčne spore, ki je razveljavila del odločbe inšpektorata v zvezi z obrestmi in globo, potrdila pa je odločbo o nepriznanju pravice od odbitka DDV.

Mnenje: 168. člen direktive Sveta EU o DDV je si potrebno v povezavi z načelom davčne nevtralnosti razlagati tako, da nacionalnim organom prepoveduje zavrnitev pravice do odbitka DDV davčnemu zavezancu, tudi če je bil ta ob pridobitvi seznanjen oz. bi moral biti seznanjen, da dobavitelj ne bo plačal ali ne bo mogel plačati izstopnega DDV. V tem primeru mora sodišče ugotoviti, ali je prejemnik blaga ali storitev res obremenjen s plačilom DDV, ki ga je od njega pobral dobavitelj, kar ne velja, če prejemnik dobavitelju nikoli ni dal na razpolago sredstev za plačilo DDV.

Odločitev: Nepriznavanje pravice do odbitka DDV v okviru prodaje nepremičnine med davčnimi zavezanci je v nasprotju s 168. členom direktive Sveta EU o DDV in načelom davčne nevtralnosti. Tudi če je bil kupec seznanjen s finančnimi težavami ali insolventnostjo prodajalca ter nezmožnostjo plačila DDV, to ni zadosten razlog za omejitev pravice do odbitka.

IV. Mednarodna obdavčitev

Konvencije o izogibanju dvojnemu obdavčevanju v letu 2023

Do danes ima Slovenija podpisanih 62 konvencij o izogibanju dvojnemu obdavčevanju. V letošnjem letu se je začela uporabljati posodobljena konvencija s Švedsko, konvenciji z Egiptom in Markom pa še čakata ratifikacijo. Čeprav do širjenja mreže v letu 2023 ne bo prišlo, lahko pričakujemo spremembe določb zaradi večstranske konvencije. Spremembe so se že zgodile pri določbah konvencij, podpisanih z Grčijo, Hrvaško in Madžarsko, v letu 2023 pa bo prišlo še do sprememb pri konvencijah z Bolgarijo, Tajsko, Kitajsko ter Španijo.

V. Davčni postopek

Predlog novele zakona o davčnem postopku

Predlog novele zakona o davčnem postopku se nanaša na direktivo EU, ki državam članicam nalaga, da v svoj pravni red prenesejo določbe, ki zahtevajo, da operaterji digitalnih platform davčnemu organu poročajo o informacijah glede poslovne dejavnosti prodajalcev, ki na teh platformah poslujejo.

Operaterji bodo zavezani k poročanju za najem nepremičnin, osebne storitve, prodajo blaga in najem različnih vrst prevoza. Poročanje je obvezno za operaterje v EU in iz tretjih držav, izjeme bodo le manjši operaterji iz slednjih, ki imajo transakcijami z nižjim tveganjem - poročali bodo po modelu OECD.

Novost predstavlja tudi določba, ki navaja, da pri prevzemu dokumentov na portalu eDavki zavezanci ne bodo več potrebovali kvalificiranega digitalnega potrdila, v primeru, ko je zavezanec dolžan sam napovedati dohodek iz zaposlitve, napoved za odmero akontacije dohodnine ne bo več omejena na eno davčno leto. Predlogi zajemajo tudi pravilo glede vrstnega reda plačila davka na promet nepremičnin, davka na dediščine in darila ali davka na motorna vozila, spremembe pri izdaji odločbe pri poroštvu ter možnost plačevanja davčnih obveznosti z enim plačilnim nalogom.

VI. Carine

Prenova Carinskih sistemov

Carinsko poslovanje že od 2016 poteka v skladu z novo elektronsko carinsko zakonodajo. V letu 2023 bo Furs posodobil informacijske sisteme za nadzor nad uvozom, tranzitom in izvozom blaga. V sistem SINCTS5 bodo tako uvedene novosti glede tranzitnega postopka iz tretjih držav in Unije, v ICS2 R2 novosti glede uvoza in izvoza SIAES2. Nove aplikacije bodo tako do 1. decembra 2023 razširjene na vse države članice. Aplikacija bo omogočala nacionalno izmenjavo sporočil, spremljanje in usmerjanje procesov blaga ter izpolnjevala varnostne in nadzorne zahteve carinske zakonodaje.

VII. Ostalo

Interventni zakon za posredovanje ob visokih cenah energije

1. decembra 2022 je vlada potrdila predlog v skladu z evropsko uredbo za zmanjšanje porabe elektrike in dodatno subvencioniranje investicij v obnovljive vire energije (OVE). Cilj je zmanjšati porabo elektrike za 5%. Kot vzpodbuda je predviden mehanizem kompenzacije, ki bo znižal plačilo omrežnine za obdobja z znižano porabo. Za OVE spodbude so predvidena sredstva za spodbujanje proizvodnje elektrike iz obnovljivih virov, obnovljivega vodika, bioplina in biometana iz odpadkov in ostankov, shranjevanja električne in toplotne energije ter toplote iz obnovljivih virov. Skladno z evropsko uredbo so podjetja, ki se ukvarjajo s predelavo surove nafte in zemeljskega plina, dolžna za leti 2022 in 2023 plačevati solidarnostni prispevek.

Prenovljena knjigovodska eKartica

Davčni zavezanci lahko z uporabo eKartice v eDavkih dostopajo do informacij o stanju terjatev in obveznosti, na kontih davkov, prispevkov, trošarin in okoljskih dajatev. Prenovljena eKartica uporabnikom omogoča vpogled v knjigovodske podatke tekočega, preteklega ter predpreteklega leta, ločen prikaz salda odprtih in zaprtih postavk na dan vpogleda, možnost prikaza stanja po posameznih postavkah, omogočeno je filtriranje podatkov o izvedenih pobotih in izravnava, dodani pa so še podatki o davčnem obdobju, končnemu prejemniku in datumu vnosa.

Glede na obveznosti zavezancev, ki so vidne na eKartici, lahko na vpogledu eKarticaO izračunamo tudi zamudne obresti, poleg tega pa s QR kodo pripravimo še plačilni nalog.

Določitev elektronskega naslova za vročanje dokumentov možna z oddajo vloge na portalu eUprava

Preko portala eUprava lahko uporabniki od 24.10.2022 naprej dostopajo do vloge, s katero lahko posamezniki določijo elektronski naslov za vročanje, ga spremenijo ali pa ga »odjavijo«. Namen vloge je posameznikom ponuditi alternativo vročanju v fizični obliki (pošta ali po kurirju), lahko pa poleg le-te predstavlja še dodatno obliko vročanja.

Odločitev glede elektronskega vročanja dokumentov je popolnoma prostovoljna. Posameznik mora posredovati tudi številko svojega mobilnega telefona, kjer prejema obvestila o e-vročanju in pošilja sporočila.

Vavčer za pridobitev certifikatov

Na podlagi javnega poziva je ponovno možno oddati vlogo za vavčer za pridobitev certifikatov.

Namen vavčerja je spodbuditi podjetja k pridobitvi certifikatov oziroma pridobitvi novih sistemov vodenja, proizvodov, procesov, storitev in vzdrževanja certifikatov za sisteme vodenja, proizvodov, procesov in storitev. Podjetja lahko s pridobljenimi certifikati povečajo svojo konkurenčnost, pridobijo možnost za širitev na tuje trge ter dvignejo prihodke od prodaje.

Skupna razpisana vrednost za pridobitev certifikatov je 620.000 EUR. Postopek pridobitve vavčerja je enostaven, hiter in brez stroškov. Podjetje odda vlogo v digitalni obliki preko ePortala SPS, ki je dostopen na povezavi <https://eportal.podjetniskisklad.si/>.